

SERHII M. PLOHII

IALTA

PREȚUL PĂCII

Traducere din limba engleză de
ALEXANDRU ȚÎRDEA

LITERA

București
2020

Serhii Plohii este profesor de istorie a Ucrainei la Universitatea Harvard și autorul mai multor lucrări premiate despre istoria Ucrainei și a Rusiei, printre care *The Cossacks and Religion in Early Modern Ukraine* (2001), *The Origins of the Slavic Nations: Premodern Identities in Russia, Ukraine and Belarus* (2006) și *Ukraine and Russia: Representations of the Past* (2008).

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România

tel.: 021 319 63 90; 031 425 16 19; 0752 548 372

e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

Yalta

S.M. Plohii

Copyright © 2020 Grup Media Litera

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză:

Alexandru Tîrdea

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactori: Aloma Ciomâzgă-Mărgărit și Georgiana Harghel

Corector: Olimpia Băloiu

Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare și prepress: Vlad Panfilov

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PLOHII, S.M.

Yalta / S.M. Plohii ; trad. din lb. engleză de Alexandru Tîrdea. -

București : Litera, 2020

ISBN 978-606-33-4804-44

I. Tîrdea, Alexandru (trad.)

94

Cuprins

Introducere.....17

Partea I

Operațiunea Argonaut

1. Călătoria președintelui.....29
2. Întâlnirea din Malta.....54
3. Terenul de joacă al țarului
4. Gazda roșie

Partea a II-a

Întâlnirea războinicilor

5. Întâlnirea „Celor Trei Mari“
6. Ofensiva de iarnă
7. Chestiunea germană
8. Prăzile de război

Partea a III-a

O nouă ordine mondială

9. Consiliul de securitate
10. În umbra lui Hitler
11. Împărțirea Balcanilor
12. Bătălia pentru Polonia
13. Ce ar spune ucrainenii?.....259

Partea a IV-a

Tabla de șah a diplomaților

14. Numărarea voturilor în Organizația Națiunilor Unite.....283
15. Impas în privința Poloniei.....302
16. Zona de bombardament.....317

17. Războiul blitz din Extremul Orient: Japonia și China.....	330
18. „Aliații nu trebuie să îñsele“	349

Partea a V-a

Rotitele compromisului

19. O capitulare poloneză	365
20. Soarta Germaniei.....	380
21. Europa eliberată și înțelegerea balcanică	396
22. Iranul, Turcia și imperiul	409
23. Acorduri secrete	428
24. Prizonierii de război	439

Pentru Andrii și Olesia

Partea a VI-a

Spiritul de la Ialta

25. Ultima cină	461
26. Trecerea liniei de sosire	472
27. Zile de speranță	487

Partea a VII-a

Viitoarea furtună

28. Prizonierii de război și soarta Europei de Est	503
29. Războaiele spionilor.....	521
30. ONU, Germania și papa.....	539
31. După Roosevelt	554

Epilog	573
Multumiri.....	596
Note.....	600
Indice.....	646

CAPITOLUL 1

CĂLĂTORIA PREȘEDINTELUI

Senatori și congresmeni, oficiali ai guvernului, diplomați și familiile acestora au început să se adune la sfârșitul dimineții. La orele prânzului, aproape 8 000 de oameni se aflau în apropiere de porticul de sud al Casei Albe. 3 000 de privitori se aflau în distanță, dincolo de gard, echipați cu paltoane și galoși – zăpada care începuse să cadă în noaptea precedentă se transformase în lapoviță, dar mulțimea nu dorea să plece înainte de a vedea lucrul pentru care venise. Era o situație fără precedent în istoria americană. Pe 20 ianuarie 1945, președintele Statelor Unite depunea jurământul de investire în funcție pentru a patra oară. Cei din mulțime care auziseră zvonuri insistente despre starea proastă de sănătate a lui Franklin Delano Roosevelt puteau vedea personal dacă președintele, care în zece zile urma să împlinească 63 de ani, era apt să mai conducă țara încă patru ani.

La ora amiezii, când ceremonia de inaugurare a început pe balconul Casei Albe, cu capul dezvelit și îmbrăcat într-un costum albastru, președintele s-a ridicat în picioare și a mers spre podium ajutat de fiul său cel mai mare, James, un colonel de marină în vîrstă de 37 de ani care își întreprîpse misiunea din Pacific. Roosevelt a fost primit cu aplauze furtunoase. Doar cei aflați în balcon puteau vedea cât de greu îi era să stea în picioare și să parcurgă o distanță atât de scurtă cu protezele grele care îi sprijineau picioarele. Președintele tremura din tot trupul. Mai târziu, James avea să îi spună tatălui său că arăta groaznic.

După ce aplauzele au încetat, iar Roosevelt a început să vorbească, subiectul discursului nu a fost războiul pe care țara sa îl purta pe două fronturi, în Europa și în Asia, nici victoria care încă

se lăsa așteptată. El a vorbit despre pacea care avea să urmeze. „În zilele și anii care vor veni va trebui să lucrăm în sprijinul unei păci juste și onorabile, pentru o pace durabilă, aşa cum astăzi muncim și luptăm pentru o victorie deplină în război“, a declarat președintele în timp ce se lupta cu vântul tăios al iernii. „Putem obține o astfel de pace și o vom face. Trebuie să năzuim spre perfecțiune“, a promis el națiunii. Apoi Roosevelt a devenit mai rezervat: „Nu o vom obține imediat – dar trebuie să ne-o dorim. Este posibil să comitem greșeli, dar aceste greșeli nu trebuie să fie rezultatul unor slăbiciuni sau al renunțării la principiile morale.“ El considera că știa cum să își atingă scopul. „Am învățat adevărul simplu“, aşa cum spunea Emerson, „că «singurul mod în care poți avea un prieten este ca tu însuți să fii unul». Nu vom putea obține o pace durabilă dacă vom aborda situația cu suspiciune și cu neîncredere sau cu teamă. Vom reuși să o obținem doar dacă vom lucra cu înțelegerea, încredea și curajul care izvorăsc din credință.“

Aceasta a fost cel mai scurt discurs de inaugurare al lui Roosevelt, fiind alcătuit din numai 573 de cuvinte. Starea de sănătate și vremea neîndurătoare nu i-au permis să vorbească mai mult, dar concizia discursului l-a ajutat să accentueze principalul scop al celui de-al patrulea și ultim mandat. Gândurile sale erau concentrate pe ideea păcii – una care trebuia să fie justă și durabilă, nicidcum un alt preludiu pentru un război. În spatele ușilor închise, el se întreba dacă avea să mai trăiască îndeajuns de mult încât să se asigure de realizarea păcii. „La începutul lui ianuarie, dându-și seama că aceasta avea să fie în mod cert ultima sa inaugurare, probabil având premoniția că nu avea să mai fie mult timp printre noi, Franklin a insistat ca toți nepoții să vină la Casa Albă pentru câteva zile“, își amintea mai târziu Eleanor Roosevelt. Avea să fie ultima dată când trei generații ale familiei se aflau împreună.

După ceremonie, președintele a vorbit cu fiul său, James. Dorea să discute despre testament. El i-a spus lui James să ia inelul familiei și să îl poarte în caz că i se va întâmpla ceva. Instrucțiunile pentru înmormântare se aflau în seif. În câteva zile, președintele urma să

înceapă o călătorie lungă, la câteva mii de kilometri distanță de casă. Chiar și neînținând cont de problemele de sănătate, călătoria era deosebit de periculoasă în vreme de război, însă la capătul ei se afla pacea de care Roosevelt amintise în discursul de investire. El era pregătit să își asume riscurile. Nimeni nu putea să spună dacă președintele avea să se mai întoarcă viu.¹

Târziu, în seara zilei de 22 ianuarie, un tren special în care se aflau președintele și membri ai anturajului său a plecat din Washington. Roosevelt călătorea în vagonul său privat cu gămuri antiglonț, pereți blindați și o podea din beton armat, produs de compania Pullman pentru președinte imediat după începerea războiului. Plecarea sa spre Ialta nu a semănăt deloc cu plecarea predecesorului său democrat, Woodrow Wilson, la Conferința de Pace de la Paris, pe 4 decembrie 1918. Nu au fost trase salve de tun și nici nu au existat mulțimi de oameni care să îi ureze călătorie plăcută. Războiul încă nu era încheiat, iar Serviciul Secret a luat toate măsurile posibile pentru a ascunde plecarea președintelui la conferința al cărei loc de desfășurare nu putea fi divulgat decât după ce aceasta avea să fie încheiată, iar participanții urmău să părăsească „locul secret“. Persoanele noi din echipa președintelui, care nu cunoșteau protocolul călătoriilor în străinătate, erau impresionate de nivelul de securitate din jurul liderului lor.

Edward J. Flynn, președintele Comitetului Democrat Național și membru al delegației lui Roosevelt, a descris episodul în felul următor: „După ce și-au luat rămas-bun de la doamna Roosevelt, președintele și anturajul său s-au urcat într-un vagon și am pornit la drum încurajând de o mulțime de agenți ai Serviciului Secret. Destinația era stația în care ne aștepta trenul special. și aici erau o mulțime de agenți ai Serviciului Secret și o sumedenie de oameni care trebuiau să se asigure că totul mergea conform programului.“ Trenul președintelui a ajuns în Newport News, în statul Virginia, în dimineața zilei de 23 ianuarie, la adăpostul întunericului. La 8:30, nava USS *Quincy* a părăsit portul având la bord încărcătura

sa prețioasă. Crucișatorul uriaș trebuia să traverseze Atlanticul și să ajungă în Malta, de unde delegații americanii aveau să plece alături de omologii britanici într-un zbor spre Crimeea.²

Pe tot parcursul lunii ianuarie, atenția publică în Statele Unite și în Marea Britanie s-a concentrat pe întâlnirea dintre „Cei Trei Mari”, aşa cum au ajuns să fie numiți liderii din vreme de război ai Statelor Unite, Marii Britanii și Uniunii Sovietice. Momentul și locul întâlnirii erau învăluite în mister. Nimici nu se îndoia că întâlnirea avea să aibă loc în scurt timp, dar problema locului și a datei a preocupat întreaga presă. Corespondenții din țările Aliate au cutreierat lumea în căutarea unor indicii cât de mici care să le permită să răspundă la această întrebare. Oficialii americanii și britanici despre care se credea că urmău să participe la summit erau ținuți sub atență observație, iar în ianuarie presa americană a început să publice materiale despre dispariția din viață publică a Washingtonului a unor personaje importante din administrația președintelui Roosevelt și din anturajul său personal.

Roosevelt nu a făcut un secret din intenția sa de a participa la o conferință după inaugurare, iar pe 26 ianuarie *Washington Times-Herald* a scris că „pare improbabil ca el să mai rămână mult timp în Washington, nemaiașteptând nici măcar decizia Senatului în privința unor numiri din administrație”. Ziarul a mai notat absența secretarului de stat Edward R. Stettinius Jr. După câteva zile, *Washington Star* și-a alertat cititorii despre absența lui James F. Byrnes, fost judecător în Curtea Supremă, a lui Stephen T. Early, secretarul de presă al Casei Albe, și a oficialilor de la Casa Albă Samuel I. Rosenman și Lauchlin Currie. De asemenea, presa a interpretat misiunea în Europa a lui Harry Hopkins, cel mai apropiat consilier al lui Roosevelt, absența din Washington a singurei fiice a președintelui, Anna Roosevelt Boettiger, precum și absența lui Winston Churchill și a ministrului de externe Anthony Eden din Camera Comunelor, pe 23 ianuarie, drept semne că „mult discutata întâlnire stătea să înceapă”.³

În vreme ce Roosevelt călătorea la bordul crucișatorului *Quincy*, serviciile americane de securitate erau preocupate de surgerile de

informații. În Washington, agenții i-au făcut o vizită lui Constantine Edward McGuire, un economist care aflase despre călătoria președintelui cu mai mult timp înainte de la niște prieteni, printre care se număra un senator, grăbindu-se să transmită această informație prin scrisori către cel puțin trei corespondenți. După ce a fost abordat de agenții de informații, el a promis să nu mai repete cele știute. O scurgere de informații mult mai periculoasă a avut loc în cadrul marinei americane. Conform unei zicale din acea perioadă, „vorba multă scufundă navele”, iar zvonurile legate de navele care urmău să îl transporte pe președinte circulau nestingherite pe coasta de est.

Pe 10 ianuarie, FBI a informat Serviciul Secret despre zvonurile care circulau în Pennsylvania despre faptul că USS *Savannah*, un crucișator de mici dimensiuni ancorat la Norfolk, în Virginia, era pregătit să îl transporte pe președinte spre locul unde urma să se întâlnească cu Stalin și Churchill, imediat după inaugurare. Pe 22 ianuarie, în ziua în care Roosevelt a plecat din Washington spre Newport News, Margaret Windler, care lucra în divizia de informații și securitate de acolo, a transmis că auzise, cu cinci zile înainte, în timpul unui dans organizat la Legiunea Americană, mai mulți marinari de pe vasul *Savannah* săudându-se că nava lor urma să escorteze crucișatorul *Quincy* în timpul călătoriei lui Roosevelt în străinătate. Doamna Windler era de părere că tot echipajul cunoștea această informație. La momentul trimiterii raportului ei, *Savannah* și echipajul său vorbăreț erau deja pe mare.⁴

Crucișatorul *Quincy* era bine echipat pentru a realiza traversarea oceanului. O navă de mari dimensiuni construită în Quincy, Massachusetts, și inaugurată pe 15 decembrie 1943, ea a fost inspectată de generalul Dwight D. Eisenhower în mai 1944 și a fost prima navă care a tras în inamic în timpul invaziei din Normandia, în iunie 1944. Crucișatorul a mai luat parte la invazia sudului Franței în august 1944. În timpul pregăririi pentru călătoria președintelui, nava a fost echipată cu o rampă specială care făcea legătura dintre puntea principală și prima punte, și o altă rampă care ajungea pe a doua punte. Președintele, care acum se putea mișca liber pe navă în

căruciorul său, a fost găzduit în compartimentul căpitanului de pe puntea principală.

În dimineața zilei de 30 ianuarie, când Edward Flynn a mers pe punte, el a observat opt distrugătoare și nouă crucișătoare care protejau nava președintelui. La 40 de minute după plecarea din Newport News, vasul *Quincy* i s-a alăturat USS *Satterlee*, un distrugător care s-a poziționat în fața navei președintelui. După o oră, crucișatorul *Springfield*, de dimensiuni mai mici, s-a poziționat în spatele navei *Quincy*. La scurt timp, alte două distrugătoare s-au alăturat grupului inițial, ulterior sosind și alte nave pe măsură crucișatorul *Quincy* se apropiat de strâmtarea Gibraltar. În timpul nopții navele mergeau fără lumini. Dacă era nevoie de transmisarea unei telegramme, una dintre nave părăsea grupul pentru a transmite un mesaj radio. Nava trebuia să pornească pe un curs diferit și era înlăcută de alte vase.

Mica flotilă era protejată din aer de avioanele venite de pe portavioane și din bazele americane din nordul Africii. Pilotii erau instruiți să tragă chiar și în avioanele Aliaților dacă acestea se îndreptau spre nava președintelui și nu reacționau la semnalele de avertizament. Au fost trase focuri de avertizament în direcția unui avion britanic, acesta schimbându-și imediat direcția. Însă cel mai mare pericol provine din partea submarinelor germane. Când *Quincy* a interceptat un semnal SOS din partea unei mici ambarcațiuni în preajma Gibraltarului, nu a oferit nici un răspuns, suspectând că sursa putea fi o capcană germană.

Anna Boettiger, care l-a însorit pe tatăl ei în călătoria spre Crimeea, a scris în jurnalul său că radarul observase submarine germane cu o zi înainte ca vasul *Quincy* să ajungă în sectorul din Atlantic cuprins între Casablanca și Gibraltar. „Din căte se pare, singurul pericol este ridicat de posibilitatea ca aceste submarine să formeze un grup de dimensiuni incerte care aşteaptă instrucțiuni de la mal“, a scris ea. „În orice caz, nu s-a întâmplat nimic – și nici nu pot să spun că n-am dormit bine, deoarece și noi formăm un grup destul de puternic.“⁵

Roosevelt prefera să fie însorit de un membru al familiei în timpul călătoriilor internaționale, deoarece avea nevoie de sprijin emoțional pe parcursul acestor drumuri lungi și obositore. De această dată se zvonise că urma să fie însorit de soția sa, Eleanor, care îl însorise la întâlnirea cu Churchill din Quebec, în septembrie 1944. Ea l-a rugat să o lase să îl însorăescă de această dată. Cameristele de la Casa Albă sperau ca voiajul transoceanic să reaprindă iubirea dintre cei doi și să eliminate tensiunile provocate de mai multe decenii de instruire. Roosevelt a refuzat. El dorea să o ia pe fiica sa, Anna, care a acceptat imediat oportunitatea de a merge peste ocean cu tatăl ei.

Anna era entuziasmată de șansa de a întâlni demnitari străini, inclusiv pe Stalin, și nu a dorit să se gândească la această îndeplinire a dorinței tatălui ca la o răniere a sentimentelor mamei sale. În timp ce soțul și fiica se pregăteau pentru călătoria transatlantică, Prima Doamnă, la fel de stoică ca întotdeauna, s-a angajat în activitățile obișnuite, reprezentându-l pe președinte la baluri inaugurate și la evenimente publice în Washington. Relația celor doi nu și-a revenit niciodată după criza din 1918, când Eleanor a descoperit scrisori de dragoste trimise de secretara ei, Lucy Mercer, în serviciul soțului. Confruntat de soția sa, care i-a propus să divorțeze, și încoltit de mama sa, care l-a amenințat cu dezmoștenirea în cazul în care ar fi acceptat, Franklin Roosevelt a promis să nu o mai vadă niciodată pe Lucy. Căsătoria a supraviețuit, dar încrederea și apropierea dintre cei doi soți au dispărut.

În anii 1930, Lucy a reapărut în viața președintelui. Era căsătorită și purta numele Lucy Rutherford. La 23 ianuarie 1945, în timp ce vasul *Quincy* se îndepărta de țărmul Virginiei, Roosevelt a indicat un punct îndepărtat de pe coastă și i-a spus fiicei sale că acolo „crescuse Lucy“. În dimineața zilei de 30 ianuarie, un colet cu cadouri trimis de Lucy și de verișoara lui, Margaret Suckley, i-a reamintit de faptul că era ziua sa de naștere. Eleanor a încercat să transmită o telegramă cu urări de bine, dar nu a reușit – crucișatorul *Quincy* era deconectat de la radio. Scrisoarea primită în acea zi de la Eleanor

Respectuște fusese redactată cu câteva zile înainte și aborda chestiuni politice, fapt care l-a scos din sărite pe Roosevelt, care nu se ascundea de anturajul său. Într-o scrioare trimisă soțului, Anna a mărturisit că tatăl ei vorbea despre Eleanor doar când „se plânghea de atitudinile ei față de acțiunile lui sau față de oameni care lui îi plăceau”.⁶

Spre nemulțumirea multor consilieri prezidențiali, Eleanor avea o influență puternică asupra simpatiilor politice și a deciziilor executive. Era un partener dificil, nicidecum asistenta protectoare și iertătoare de care Roosevelt avea nevoie în lungile sale călătorii internaționale. De cealaltă parte, Anna era alegerea ideală: ea putea să îi ofere alinarea de care avea nevoie și îl putea ține departe de conversații inutile, asigurându-se că președintele se putea odihni destul pe parcursul voiajului. În ultimul an din viața lui Roosevelt, Anna, în vîrstă de 38 de ani la acea vreme, a preluat sarcinile Primei Doamne în timpul frecvențelor absențe ale lui Eleanor din capitală. În timp ce al doilea ei soț, locotenent-colonelul John Boettiger – editor de presă și, începând din 1943, angajat în Departamentul de Război – era staționat în Seattle, Anna a locuit la Casa Albă alături de fiul ei în vîrstă de cinci ani, Johnny. Ea a fost practic secretara particulară a lui Franklin Roosevelt: conform zvonurilor care circulau în Washington, ea era cea care controla „accesul la tron”.

Dispariția Annei din Washington, la finalul lunii ianuarie, a fost unul din semnele care a indicat presei faptul că mult discutata întâlnire dintre „Cei Trei Mari” urma să aibă loc în scurt timp. Oficialii de la Casa Albă au refuzat să transmită unde se afla doamna Boettiger. În documentele Departamentului de Stat, ea era numită doar „secretară particulară”, în vreme ce serviciile de securitate i-au atribuit numele de cod „Topaz” în discuțiile interne. La bordul navei *Quincy*, a locuit în compartimentul ofițerilor, iar prezența sa pe vas a generat îngrijorare în rândul marinariilor, care credeau că o femeie la bord în timp de război aducea ghinion. Ei nu aveau de ales și trebuiau să urmeze ordinele și să tacă. La sfârșitul călătoriei, Anna a trebuit să achite 32,5 dolari pentru hrana primită în popota președintelui. De abia după conferință, într-un reportaj realizat de

BBC și prezentat pe 15 februarie, a fost prezentată alături de fiica lui Winston Churchill, Sarah Oliver, în Malta. În martie 1945, revista *Life* a publicat un articol despre doamna Boettiger, descrisă drept o femeie „energetică, atrăgătoare și cu picioare lungi”. Fotografia care însoțea articolul o prezinta așezată în spatele unei mașini de scris în Palatul Livadia de lângă Ialta.⁷

La fel ca președintele Wilson înaintea plecării la Conferința de Pace de la Paris, Roosevelt a ales să fie însoțit de oameni cu care să se simtă confortabil, nu neapărat cu persoanele cele mai în măsură să pregătească conferința. Wilson a decis după multe ezitări să îl includă pe Robert Lansing, secretarul de stat al Statelor Unite, în delegația pentru convorbirile de pace. Roosevelt, care participase la Conferința de la Teheran, în 1943, unde se întâlnise cu Churchill și Stalin fără secretarul de stat Cordell Hull, l-a trimis de această dată pe succesorul lui Hull, Edward Stettinius Jr., în vîrstă de 44 de ani, în nordul Africii (unde, conform cuvintelor lui Stettinius, trebuia „să stea câteva zile pentru a analiza poziția Americii în diferitele chestiuni care urmău să fie discutate în Crimeea”) și apoi în Malta, pentru a începe consulările cu britanicii înainte de sosirea președintelui.

Pentru a-l însoțî în călătoria transatlantică, Roosevelt i-a adus pe consilierul său militar, amiralul William D. Leahy, și pe doi grei ai Partidului Democrat: James F. Byrnes, un apropiat de-al său și fost congresman, senator și judecător în Curtea Supremă, la acea vreme director al Oficiului pentru Mobilizare de Război și Reversie, și pe vechiul său aliat politic, vice-amiralul Ross T. McIntire, chirurgul general al Statelor Unite, care era totodată medicul personal al lui Roosevelt și îl însoțea pe președinte în călătoriile sale.⁸

Singurul care avea experiență diplomatică era amiralul Leahy, care fusese pentru scurt timp ambasadorul Statelor Unite în Franța aflată sub regimul de la Vichy. Având aproape 70 de ani, dar fiind încă sănătos și în formă, Leahy, pe care Roosevelt îl cunoștea din 1913, avea o influență enormă asupra președintelui. El s-a luptat cu succes pentru atenția președintelui cu consilierii și aliații mai liberali ai acestuia, printre care se numărau fostul

sau vice-președinte, Henry A. Wallace (1941–1945), și Eleanor Roosevelt, ale căror atitudini le consideră „idealiste” și „inaplicabile”. Puterea invizibilă a lui Leahy a crescut, la fel ca și cea a Annei, pe parcursul lunilor dinaintea conferinței, fiind ajutată de călătoriile frecvente întreprinse de Eleanor și de absența de la Casa Albă a lui Harry Hopkins, care suferă de cancer la stomac.

Pe lângă poziția de consilier militar principal al președintelui, Leahy mai ocupa și funcția de șef de stat major al comandantului suprem al armatei și al marinei americane, conducând eșalonul de vârf al armatei – comitetul șefilor de stat major care avea să devină Statul Major General al Armatei. El îi oferea președintelui informații militare, făcând ca întâlnirile dintre Roosevelt și generalul Marshall să fie relativ rare. De asemenea, oferea sfaturi privind politica externă și schița răspunsurile la telegramele primite și descifrate în Camera Hărților, centrul de comunicații de la Casa Albă. Leahy avea o misiune specială în Crimeea. După moartea lui Roosevelt, amiralul a rostit cuvintele pe care președintele i le transmisesese la Ialta: „Bill, vreau să mergi la toate aceste întâlniri politice pentru a avea un om în care am încredere deplină care să își amintească tot ce am făcut acolo.”⁹

Includerea judecătorului Byrnes în delegația de la Ialta a avut probabil o altă motivație. Cunoscut ca „președintele asistent” în cercurile de la Washington, era un om indispensabil pentru Roosevelt în afacerile interne, reușind să extindă birocratia și să conducă eforturile de război ale mai multor instituții guvernamentale rivale. Însă exista și un secret întunecat în spatele relației celor doi. În vara anului 1944, Roosevelt i-a dat de înțeles lui Byrnes că îi susținea candidatura la nominalizarea de către Partidul Democrat pentru funcția de vicepreședinte, deși în realitatea îl sprijinea pe Harry Truman.

Roosevelt a decis să îl îmbuneze pe Byrnes luându-l cu el la Ialta. El se baza pe faptul că Byrnes putea să convingă Congresul să accepte deciziile luate acolo. Byrnes, un bun stenograf care a luat notițe detaliate ale discuțiilor de la Ialta, a ezitat să accepte. El a fost invitat să se alăture delegației în săptămâna Crăciunului și a refuzat de două ori,

a doua oară chiar în ziua plecării, spunând că avea probleme urgente de rezolvat acasă. Roosevelt a reușit să îl convingă să vină spunând că avea nevoie de cunoștințele sale economice. După moartea lui Roosevelt, Byrnes avea să devină secretar de stat.

Edward Flynn a fost un alt membru surpriză al delegației, adus în ultima clipă. El nu avea pașaport, iar, la sosirea în Malta, Roosevelt i-a cerut lui Stettinius să îi facă un pașaport, deoarece „nu dorea ca Flynn să își petreacă restul vieții în Siberia”. Aceasta s-a dovedit o problemă mare chiar și pentru secretarul de stat. În cele din urmă, Flynn a trecut granița sovietică doar pe baza unei scrisori care atesta faptul că facea parte din delegația americană. El a primit un pașaport abia când a ajuns la Moscova, de unde a plecat imediat după conferință. Din funcția de președinte al Comitetului Democrat Național, Flynn a fost implicat în procesul de selecție a lui Truman în dauna lui Byrnes pentru funcția de vice-președinte în cadrul convenției de partid din 1944. Flynn, un catolic de origine irlandeză, a fost rugat de Roosevelt să abordeze chestiunea bisericilor din Europa de Est ocupată de sovietici.¹⁰

Flynn și-a luat cel mai în serios statutul de membru al delegației președintelui. Alături de Leahy, stătea treaz până târziu pentru a discuta după cină cu președintele problemele dezbatute în cadrul conferinței. Au existat patru sau cinci astfel de întâlniri, dar președintele i-a arătat invitatului său pozițiile avansate de Departamentul de Stat în privința problemelor din cadrul conferinței doar cu o zi înainte de a ajunge în Malta. Discuțiile de după cină aveau loc fără contribuții din partea Departamentului de Stat sau a oricărei agenții de stat, fapt care l-a deranjat pe Byrnes. El a considerat că pregăririle superficiale făcute de președinte la bordul navei *Quincy* s-au datorat stării sale de sănătate, dar când și-a exprimat îngrijorarea, Anna l-a asigurat că nu era vorba decât despre o răceală combinată cu sinuzită.

Pe 30 ianuarie, la circa 5 000 de kilometri distanță de coasta Statelor Unite, Franklin Roosevelt și-a sărbătorit cea de-a 63-a zi